

1
LITUOS
POLITINIŲ KALINIŲ
IR TREMTINIŲ
SĄJUNGA
30

Trisdešimtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2018 m. kovo 9 d.

Nr. 10 (1272)

Sveikiname Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga

Mieliai buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai, Lietuvos patriotai, „Tremtinio“ skaitytojai,

Šiemet švęsdami Lietuvos nepriklausomybės 100-metį minime 28-ąsius nepriklausomybės atkūrimo metines. Abi šios datos vienodai svarbios, abi pareika lavo mūsų tautiečių drąsos ir ryžto, aukos ir pasiaukojimo, vilties ir tikėjimo.

Šiandien gyvename laisvoje šalyje, jos gerovę kuriame patys. Tačiau nevalia pamiršti Laisvės kainos. Turime įamžinti ir gerbti Laisvės kovotojų ir kitų mūsų valstybės nepriklausomybei nusipeleliusių žmonių atminimą, Tėvynės meilę skiepyti jaunajai kartai.

Mylėkime Lietuvą – laisvą, gražią, gerbiamą. Džiaukimės svariomis ir prasmingomis mūsų valstybės sukaktimis. Gyvenkime taip, kad ateities kartoms nebūtų gėda dėl mūsų darbų.

Nepriklausomybės atkūrimo dienos proga linkime sveikatos, dvasios stiprybės ir energijos toliau kurti modernią ir saugią Lietuvą.

LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas, LPKTS valdyba ir valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė, „Tremtinio“ redakcija

Prisikėlusি Lietuva

Kovo 11-oji – tai mūsų visų dvasine vienybe ir susitelkimu pasiekta rezultatas, iškovotos Laisvės ir pasididžiavimo diena. Diena, kurią gražiai simboliuoja skulptoriaus Juozo Zikaro aukštai ant Karolio Reisono sukurto pjedestalo pakilęs Laisvės angelas, vienoje rankoje laikantis Pergalės vėliavą, o kitoje – sutraukytus nelaisvės pančius. Ši diena reiškia ir mūsų tolimesnį skrydį, kurio sėkmė jau daug priklauso nuo mūsų pačių polėkio, susiklausymo, darbų, tautinės dvasios išsaugojimo.

Iki 1990 metų pavasario buvo likę dar keli metai. Tada dirbau vienoje Kauno įmonėje darbo užmokesčio skyriaus viršininku. Ekonomikos klausimais su vyriausiosios buhalterės pavaduotoja teko lankytis pas Kauno miesto tuometinio Lenino rajono partijos komiteto antrajį sekretorių. Man prakalbus lietuviškai, sekretorius, nutaisebaisi nepasitenkinimo miną, paprašė, kad kalbėčiau „po čelovečeskomu“, tai yra rusiškai, o mano kolegę barė už tai, kad ant kaklo nešiojanti grandinėlę su kryželiu. Ir dar su tokiu papuošalu drįso ateiti į partokratinę buveinę.

Apie tą kryželį ir mano nenorą kalbėti rusiškai jau kitos dienos rytmetį buvo informuotas darbovietės direktorius... Kad taip galėjo reaguoti tyčiodamas iš mūsų kalbos ir tikėjimo ženklo sovietinis valdininkas, šiandien daug kam jau gal neįtikėtina, nesuprantama. Prisidengus vadinamojo „internacionalizmo“ ar „tautų draugystės“ kauke, buvo iš esmės vykdoma rusinimo politika.

Profesorius E. Gudavičius vienoje televizijos laidoje labai taikliai pasakė: sovietinis okupantas buvo užsibrėžęs mus asimiliuoti, sunaikinti. Tai buvo

aišku visiems. Tik klausimas – kada tai įvyks? Norėta mus sulydyti į vieną vadinamą sovietinę liaudį. Net dainuška buvo surakta: „Moj adres – Sovetskij sojuz...“ Komunistų partijos komitetuose visa raštvedyba jau buvo vedama rusų kalba, antrieji sekretoriai taip pat daugiausiai buvo rusų tautybės žmonės, o kai kurie iš jų, kaip matėme, visai atvirai gyveno rusiško šovinizmo nuotaikomis. Nė vieno žodžio neištar davo lietuviškai ir mūsų įmonės vadinaasis civilinės gynybos „inžinierius“, išgyvenęs nemažai metų Lietuvoje. Kai per vieną visuotinį darbuotojų susirinkimą, kalbėdamas apie pertvarką, priminiau, kad mes turime gerbti bei gaivinti savo tautinius papročius, kalbą, nacionalinę kultūrą ir nesitaikstyti su mūsų kalbos ir istorijos ignoravimui – salėje nuvilnijo garsių plojimų banga. Tuo tarpu mūsų „inžinierius“ nubėgo skystis įmonės Komunistų partijos sekretoriui, kad Tamakauskas „drumsčia tautų draugystę...“ Tačiau jau buvo pasirodžiusi Sajūdžio banga, kuri nesulaikomai didėjo.

Paskutinėje brežnevėje Sovietų sąjungos konstitucijoje jau buvo išbrauktos „broliškų“ respublikų nacionalinės kalbos. Kol kas dar buvo palikti respublikų pavadinimai, bet ir jų nūnykimas jau buvo prognozuojamas. Mūsų tautos susitelkimas ir vienybės dvasia užkrito keliai tiems kėslams, sutraukė sovietinio imperializmo nelaisvės pančius, išgelbėjo Lietuvos vardą: 1990 metų kovo 11 dienos vakare, už langų siaučiant darganotiems vejams, buvo pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo Aktas.

(keliamas į 6 ps.)

Dėmesio!

Balandžio 7 d. (šeštadienį) Kauno įgulos karininkų ramovėje (A.Mickevičiaus g. 19, Kaune) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXV ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas.

Darbotvarkė:

9–10.30 val. delegatų registracija.

10.30 val. suvažiavimo pradžia. Įnešamos vėliavos, Lietuvos himnas, malda, tylos minutė. Pirmininkaujančiųjų, sekretoriato tvirtinimas. Darbotvarkės, reglamento, balsų skaičiavimo komisijos tvirtinimas.

10.55 val. suvažiavimo svečių pristatymas, svečių pasisakymai.

11.15 val. LPKTS pirmininko pranešimas.

11.30 val. LPKTS valdybos veiklos ataskaita. LPKTS metinė finansinė ataskaita.

11.45 val. Revizijos komisijos ataskaita.

11.50 val. Etikos ir procedūrų komisijos ataskaita.

11.55 val. pasisakymai dėl ataskaitų, LPKTS suvažiavimo nutarimų (Nr. 1, 2, 3) dėl ataskaitų tvirtinimas.

12.10 val. LPKTS valdymo organų rinkimai: LPKTS pirmininko rinkimai, kandidatų prisistatymas; LPKTS valdybos narių rinkimai, Revizijos komisijos narių rinkimai, Procedūrų ir etikos komisijos narių rinkimai.

12.25–13 val. pietų pertrauka (slaptas balsavimas).

13 val. muzikinė valandėlė.

13.30 val. diskusija, žinios iš filialų.

14 val. pareiškimai, rezoliucijos.

14.30 val. balsų skaičiavimo komisijos protokolų paskelbimas, LPKTS tarybos narių tvirtinimas (sąrašas reitinguotas tarybos posėdyje 2018.03.03).

14.45 val. naujai išrinkto LPKTS pirmininko kalba, LPKTS pirmininko pavaduotojų tvirtinimas.

15 val. vėliavų išnešimas.

Posėdžiaavo LPKTS valdyba ir taryba

Kovo 3 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos buveinėje įvyko LPKTS valdybos ir tarybos posėdžiai, aptarti aktualūs klausimai, pasiruošimas artėjančiam LPKTS atskaitiniam rinkiminiam suvažiavimui.

Valdybos posėdyje

Valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė aptarė gautus raštus, atsakymus į LPKTS pareiškimus. Ji informavo, kad gauta Gyventojų pajamų mokesčio 2 procentų parama jau išskirstyta filialams, gauta 6000 eurų parama „Tremtinui“ iš Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondo, o dėl kitokios paramos – iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Krašto apsaugos ministerijos – dar nėra aišku.

LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas paprašė valdybos narių siūlyti suvažiavimo rezoliucijų temas ir aptarė Visuomeninės tarybos prie LR Seimo Laisvės kovų komisijos darbą. Dėl paminklo Dainavos apygardos partizanams nuspręsta siūlyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centriui kreiptis į Alytaus miesto savivaldybę, kad būtų iš naujo svarstomas paminklo vietas klausimas. Pritarta LGGRTC pateiktam projektiniams siūlymui įamžinti sušaudytų ministrų atminimą, įrengiant memorialinių ženkla – ant plokščių įrašant žuvusiųjų pavardes. Vilniaus Lukiškių aikštėje Visuomeninėje taryboje siūlyta statyti konkurso trečios vienos laimėtojo S. Žirgilio skulptūrą „Šviesą nešantis“, tačiau LPKTS pirmininkas G. Rutkauskas tam nepriatarė. Visuomeninė taryba gavo Klaipėdos miesto mero V. Grubliausko raštą dėl informacinių lentelių prie istorinių paminklų, kuria-

me teigama, kad bus sudaryta speciali komisija, kuri turėtų atlikti Klaipėdos mieste esančių paminklų inventorizaciją ir nustatyti, kurie užrašai prie paminklų neatitinka istorinės tiesos, paskui bus sprendžiamas klausimas dėl klaidinančių užrašų tikslinimo.

Valdybos pirmininkės pavaduotoja Ona Tamšaitienė pateikė LPKTS tarybos kandidatų sąrašą reitingavimui, pristatė kandidatus. Reitinguotą tarybos narių sąrašą tvirtins suvažiavimas.

LPKTS pirmininkas pasidžiaugė, kad iš patriotinių visuomeninių organizacijų esame gausiausia ir veikliausia. Kalbėjo apie paminklus Lukiškių aikštėje, Kryžkalnyje, kvietė aktyviai dalyvauti LPKTS 30-mečio renginiuose.

Valdybos pirmininkė priminė, kad filialai gerai apgalvotų kandidatus i valdybą. Jis sakė, kad norėdami gauti finansavimą veiklai, leidybai, dalyvaujame įvairiuose projektuose. Gautos „Partizanų alėjos“ Kauno senosiose kapinėse statybos leidimas, tačiau darbams atlikti reikia 90 tūkstančių eurų, patenkita paraiška finansavimui gauti.

R. Duobaitė-Bumbulienė informavo, kad suvažiavime Revizijos komisijos ataskaitą skaitys komisijos narė, nes pirmininkas serga.

Alytaus apskrities koordinatorius Romualdas Požéra aptarė Varėnos, Lazdijų, Druskininkų ir Alytaus filialų narių skaičių, buveinių patalpas, veiklą ir perspektyvas. Veikliausias ir aktyviausias apskritieji – Alytaus filialas.

Valdyba nutarė apdovanoti LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ Anykščių, Utkmergės ir Panevėžio filialų narius.

Kitas valdybos posėdis įvyks kovo 23 dieną.

Tarybos posėdyje

Sugiedojus Lietuvos himną, tylos minute pagerbus išėjusiuosius Amžinįybę, pradėtas paskutinis šios kadencijos tarybos posėdis.

Tarybos pirmininkė Vincē Vaidevutė Margevičienė pateikė tarybos ataskaitą, aptarė praėjusiais metais įvykusius posėdžius, priminė dalyvavusius svečius, kilusias iniciatyvas. Ragino svarbius filialų dokumentus saugoti, sisteminti ir atiduoti valstybės archyvui.

Valdybos pirmininkės pavaduotoja Ona Tamšaitienė pateikė LPKTS tarybos kandidatų sąrašą reitingavimui, pristatė kandidatus. Reitinguotą tarybos narių sąrašą tvirtins suvažiavimas.

LPKTS pirmininkas pasidžiaugė, kad iš patriotinių visuomeninių organizacijų esame gausiausia ir veikliausia. Kalbėjo apie paminklus Lukiškių aikštėje, Kryžkalnyje, kvietė aktyviai dalyvauti LPKTS 30-mečio renginiuose.

Valdybos pirmininkė priminė, kad filialai gerai apgalvotų kandidatus i valdybą. Jis sakė, kad norėdami gauti finansavimą veiklai, leidybai, dalyvaujame įvairiuose projektuose. Gutas „Partizanų alėjos“ Kauno senosiose kapinėse statybos leidimas, tačiau darbams atlikti reikia 90 tūkstančių eurų, patenkita paraiška finansavimui gauti.

R. Duobaitė-Bumbulienė informavo, kad jau spausdinama ir prieš suvažiavimą skaitytojų pasiekis Stanislovo Abromavičiaus knyga „Vaikystė Sibiro toliuose“, taip pat rengiamasi išleisti „Tremties vaikai. Ketvirtoji knyga“.

Posėdžio viešiniai LGGRTC generalinė direktorė Birutė Burauskaitė padėkojo visai buvusių politinių kalinių ir tremtinių bendruomenei už tvirtą patriotinę poziciją ir aktyvią veiklą ir pasidžiaugė, kad komunizmo nusikaltimų vertinimas vis labiau smelkiasi į Europos sąžinę ir sąmonę. Apgailestavo, kad nėra baigtas Laisvės kovotojų atminimo įamžinimas Alytuje, Vilniaus Lukiškių aikštėje. Informavo apie Kaune ir Vilniuje ketinamas įrengti atminimo plokštės sušaudytiems nepriklausomos Lietuvos Vyriausybės nariams, LGGRTC patvirtintas dvi naujas istorines programas: stribų ir partizanų vardyno.

Pasak B. Burauskaitės, remiantis

sovietinių archyvų duomenimis iki metų pabaigos bus paskaičiuota sovietų okupacijos padaryta žala Lietuvai.

Ji paragino filialų muziejuose ar ekspozicijose turimus eksponatus aprašyti ir inventorizuoti – šiuos darbus atliktu LGGRTC specialistai. Taip pat priminė, kad baigta Kauno rezistencijos ir tremties muziejaus inventorizacija.

LGGRTC generalinė direktorė atsakė į tarybos narių klausimus. I Rokiškio filialo pirmininko Algio Kazulėno klausimą dėl Genocido aukų muziejaus pavadinimo keitimo B. Burauskaitė atsakė, kad dabartinis pavadinimas neatitinka ekspozicijos ir kad Laisvės kovotojai nebuvu aukos. Muziejaus pavadinime turėtų atsirasti žodžiai „okupacija“ ir „pasipriešinimas“. Skaitytojams priminsime, kad LPKTS valdyba yra nutrusi kreiptis į LGGRTC, kad nebūtų keičiamas Genocido aukų muziejaus pavadinimas, kad pavadinime turi išlikti žodis „genocidas“.

LPKTS Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė Eugenija Buitvydienė kreipėsi į filialų pirmininkus prašydama, kad filialų ataskaitiniai rinkiminiai susirinkimai vyktų pagal įstatutus, kas dvejus metus. Neperrinkta valdyba netenka savo įgaliojimų.

G. Kazlauskas ir V. Haase pasidžiaugė išleistomis knygomis.

Patriotinių leidinių knygynėlyje besidabuojanti Dalia Poškienė paragino dalyvauti projekte „Gyvoji atmintis liudija“, aptarė kitus LPKTS projektus.

Posėdžio pabaigoje pasveikinti jubilieus švenčiantys tarybos nariai: Jonas Šleževičius, Zita Vėžienė, Vaidas Banys, padėkomis apdovanoti ilgamečiai filialų pirmininkai.

Jolita NAVICKIENĖ

Europos Sajunga ir Rytų Europa

o jausdamos išnykimo grėsmę. Masinė emigracija iš Rytų Europos sukelia demografinę paniką. Savo šalį jau paliko 2,5 milijono lenkų, 3,5 milijono rumunuų, arti 0,7 milijono lietuvių, kas dešimtas bulgaras. Tai dramatiška. Tuo tarpu Vokietijos medija ir politikai pašiepia etninio išnykimo baimę. Ar po 100 metų bus kam skaityti bulgariškas ar lietuviškas laikraščius? Rytų Europoje yra istoriškai išsišakniję nepasitikėjimas kosmopolitizmu, o vokiečiai yra į jį linkę dėl nacizmo gėdos. Rytų Europos kosmopolitizmas asocijuojasi su internacinalizmu ir komunizmu. Tačiau vis stipriau tokią baimę ima justi ir Vakarai, ir Vokietija. Jie bijo prarasti savo kultūrą ir pradėjo riboti imigraciją. Pirmiausia Anglijos. Beribes liberališias vertės pradeda kritikuoti Vakarai ir Šiaurė ne tik žodžiais, bet ir veiksmais. Rytų Europoje užaugo nauja karta, kuri nenori būti Vakarų tvaros imitoriai, jaučiasi esantys kitokie ir tai laiko vertė. Nori kurti savo gerovę, o ne kitų, ko neįpareigoja jokie moraliniai postulatai.

Europos Sajunga nuolat kalba apie gausias investicijas į „naujiasias šalis“, bet pamiršta tas lėšas, kurias Rytų Europos šalys įdėjo į Vakarus išvykstančio jaunimo išsimokslinimą. Dabar atviros sienos tampa vartais, pro kuriuos

iš Rytų į Vakarus teka potenciali Rytų gerovę. (Nelieka kam ją kurti, liekame amžinais ubagais.) O tiems, kas palieka savo gimtą šalį, nerūpi jos reformos, o tik savo paties gyvenimas. Juk prarasciau persikelti į Vokietiją, nei save šalyje kurti gerovę, kaip Vokietijoje. Manau, kad daugelis Lietuvos gyventojų galvoja panašiai.

Prancūzijos ir Vokietijos ambasadorių mintys apie Europos Sajungos ateitį ir Lietuvą yra dėstomos Aidano Praleikos straipsnyje „Europa, kurioje visi norėtume gyventi“.

Pasak P. Jeantaud – Prancūzijos siūlo sukurti iš naujo tokią Europą, kuri būtų suvereni, vieninga ir demokratiska. Suvereni, reiškia gebanti pati užtikrinti savosaugumą. Rastibūdą, kaip spręsti migracijos problemą šiandien ir ateityje. Skirti daugiau dėmesio Afrikos ir Viduržemiojūros regiono problematikai. Ketvirtas aspektas apima subalansuotos plėtros modelį. Penktas – inovacijos ir reguliavimas globalizacijos kontekste. Europa turi tvarią ir tinkamai reguliuojamą finansų sistemą. Vieningumą įgyvendinti turime metodą – demokratiją. Aukščiausiu lygiu reikia sudaryti sutartis, atspindinčias įvairių šalių poreikius.

Europos Sajunga nėra tarptautinė organizacija, o visų narių atstovaujama sajunga. Visoms gyvenimo sritims rei-

kia bendro požiūrio – ekonomikai, bendrai rinkai, vidinei plėtrai ir išoriniams procesams. Tie, kurie nori žengti sparčiau, težengia netrukdomi.

Lietuva įsitvirtino pirmame ES rate – eurozonoje ir Šengeno erdvėje, užima vietą bendoje ES politikoje. Prancūzijai ir Lietuvai kultūra yra labai svarbi. Kai kalbame apie istoriją, pabrėžiame žodį „pokario“, nes prancūzų akimis Lietuva niekada nebuvu sovietinė. Turime hipotezę, kuri atskleidžia Lietuvos šimtmečio paslaptį. Tai kultūros daugialypiskumas. Dabar Lietuvos dislokuota apie trys šimtai prancūzų karių. Reikalui esant, turime 30 tūkst. karių kovinės parengties būsenoje per 24 valandas.

A. Viets: „Lietuva per pastaruosius 28 metus vystėsi labai sėkminges. Vertiname Lietuvą ir jos požiūrį į taiką, laisvę, demokratiją. Mūsų požiūriai į šias vertės sutampa. Dėkingi už jūsų kovą dėl laisvės, nes be Lietuvos, Latvijos ir Estijos nebūtų kritusis ir Berlyno siena. Jūs dėkingi mums už išsaugotą Nepriklausomybės Aktą.“

Tačiau Vytautas Dumbliauskas savo straipsnyje „Mintys prieš Vasario 16-ąją“ plėtoja I. Krastevo mintis, pabrėždamas tautinės tapatybės ir tautinės valstybės reikšmę.

(keliamas į 6 psl.)

Įvykiai, komentarai

Ką slepia Putino pareiškimai

Putinas skaitė „kalbą tautai ir pasauliui“, dabar visi aptarinėja, ką jis pasakė, ir kam tai buvo skirta. Atrodytų, labai svarbus ir įtakingas asmuo kalbėjo, bet vis neapleidžia mintis, kad regėjome nusikaltelį, kurio laukia nesulaukia Hagos tribunolas. „Iki šiol mūsų niekas neklausė, o dabar paklausykite! – pagrasino V. Putinas. Ir pademonstravo supergaltingus ginklus, kurių galią, anot filmuko, lemta patirti JAV kailiui. Nesvarbu, kad specialistai aptiko, jog tas filmukas sukurptas prieš dešimtmesti, kad visos kalbos téra pliurpalai, nes amerikiečių ginklų kürėjams tai nėra jokia naujiena – svarbu pagrasinti, pagąsdinti. Žinoma, amerikiečiai neišsigando, tačiau atkreipė pasaulinės opinijos dėmesį, kad ji ką tik išgirdo rusų lyderio viešą prisipažinimą – Rusija jau kuris laikas nepaiso tarptautinės sutarties, draudžiančios branduolinio ginklo plėtojimą ir platinimą. Būtų puiku, jei iš šiuos amerikiečių žodžius įsiklausytų ir tie demokratinio pasaulio lyderiai, kurie turi iliuzijų dėl normalių santykių su putinistine Rusija.

Visgi Putiną prisiminiau ne dėl jo paskutinio pranešimo „nacijai ir pasauliui“. Ar pamenate, ką nesenai Putinas pareiškė, kalbėdamas apie Lietuvos gyventojų skaičių? Paniekinamu tonu jis pasakė, kad „ten jų liko pusantro milijono“, nes kiti, atseit išsibėgojo... Na, suprantama, jam rūpėjo įteigti, kad Lietuvos neprieklausomybė yra visiškai nevykės reikala, kad žmonės bėga iš Lietuvos ir taip toliau. Pasiklausius jo, galima pagalvoti, kad Putinas nežinojo, kiek Lietuvoje ištikrujuja gyventojų (paskutiniai duomenimis, mūsų yra arti 3 milijonų), kiek išvažiavo (apie pusę milijono), kiek gyveno anksčiau. Tačiau taip galvoti būtų klaudinga! Jis puikiai žino, tad kodėl meluoja? Va čia reikėtų suklusti – ką slepia tokie Putino pareiškimai? Ir prisiminiau dvigubos pilietybės klausimą!

Lietuvai atkūrus neprieklausomybę, į Vakarus išvažiavo tūkstančiai Lietu-

vos piliečių. Didžiausia jų dalis pasklido po Europą, dalis išvyko į Jungtinės Valstijas, kai kas atsidūrė net Pietų Afrikos Respublikoje... Turbūt niekam nekyla mintis, jog šie žmonės išvyko iš Tėvynės dėl to, kad jiems Lietuvoje buvo per gerai gyventi (žinoma, būta ir tokiai, kuriems čia tik gulgės pieno teatrūko, tačiau tokiai – absoluti mažuma, ir išvyko jie greičiausiai ne dėl materialinių priežasčių). Ir šiandien emigracijos priežastimi visi nurodo mažus atlyginimus ir dideles kainas, biurokratų savivalę, žodžiu – menkas galimybes prasigventi iš sažiningo darbo. Vyresnieji renkasi emigracijos kelią pavargę nuo beviltiško „galo dūrimo su galu“, jaunesnieji – dėl noro greitai uždirbtį gyvenimo pradžią ir jauno žmogaus poreikiams, dažniausiai apsiribojančiais geros markės automobiliu. Lazda turi du galus – taip ir emigracija turi gerų ir blogų pasekmis. Pasižiūrėkite, kaip būtų susitvarkė ne vienas tautietis, grįžęs „iš anglų“ su pinigais: atsnaujino tėvų namus, o senelių sodybas atokiuose kaimuose pavertė vasarnamais. Deja, daug kas negrižo, ir jų vairai gimsta ten, „anglijose ir amerikoje“... Bet ar kas jų paklausė, kokios ilgesio gaidos veria krūtinę? Žmogui juk būdinga ilgėtis namų, gimtinės. Kiek teko kalbėtis, tik nedaugelis išeiviu sakė niekada neplanuojantys grįžti į Lietuvą, į namus. Ir štai dabar bandoma iš jų atimti tą viltį – kada nors sugrįžti į Lietuvą. Atimti rafinuotai – nebeprincipianti jų Lietuvos piliečiais, tiksliau – panaikinti jų turėtą Lietuvos pilietybę, jei jie priėmė kitos šalies pilietybę. Nesvarbu, kokios šalies, svarbu – atimti! Taip, sutinku, Lietuvos Konstitucijoje nenumatyta, kad žmogus gali turėti dvi pilietibes, tačiau prisiminkime, kodėl ir kada tokia nuostata atsirado? Ogi tada, kai mes bijome, jog palikus tokią landą ja pasinaudos kolonizatoriai ar penktosios kolonos planuotojai. Laikei pasikeitė, bet nuostatos liko. Dar

įdomiau tai, kad iki 2006 metų niekam nerūpėjo ta dviguba pilietybė, kol prieš artėjančius Seimo rinkimus (2008 metais) keletas socialdemokratų ir ju šalininkų susirūpino jiems nuolat nepalankiais išeivijos balsavimo rezultatais. Kaip eliminuoti iš rinkimų nuolat už desiniuosius balsuojančius užsienio lietuvius? Ogi kreiptis į Konstitucinę Teismą (KT), ką nuolat ir daro mūsų politiniai bevaliai. Suprantama, KT pasižiūrėjo į įstatymo raidę ir nedviprasmiskai pasakė – dviguba pilietybė mūsų Konstitucijoje nenumatyta. *Dura lex, sed lex!*

O ką daryti mūsų tautiečiams, kuriie apsigyvenę, pavyzdžiu, JAV dėl socialinių sumetimų priemė Jungtinės Valstijų pilietybę, tačiau nenori atsakyti Lietuvos pilietybės visai ne dėl socialinių priežasčių? Na tiesiog jaučia dvasinį ryšį su gimtine? Atimti! – šaukia didžiausi „patriotai“, pridurdami, kad „jie jau patys atsisakė išvažiuodami“. Argumentas, kad ne iš gero gyvenimo anie išvažiavo, jiems negalioja. Kitaip sakant, iškritai už borto – tavo problemos. O paklausus, kodėl jie negalvoja apie tai, kad atimdamai pilietybę iš išeivijos lietuvių, faktiškai mes prarasime didelę dalį tautos (sutinku, galima ir tiksliai suskaičiuoti, kiek lietuvių prarastą pilietybę galutinai), jie atsako – niekas jiems neliepė priimti kitos šalies pilietybę, o priimdamai ją jie išdavė Lietuvą. Štai čia susiduriame su absurdisku paradoksu – žmonės, priėmę JAV pilietybę, laikomi Lietuvos išdavikais, oveikėjai, besilaikantys nuostatos, labai palankios Kremlui – ne išdavikai, bet patriotai!

Seniai sakiau ir sakysiu – jei Kremliaus, sukūrės mūsų pavergimo strategiją bei apgalvojės būdus jai išvykdyti, ir surado jėgą, kuri atlikis penktosios kolonos vaidmenį, tai ta jėga bus mūsų uolieji „patriotai“, šukaujantys „Lietuva lietuviams!“ ir kertantys mūsų išeivių viltis kada nors sugrįžti į Tėvynę Lietuvos piliečiais. Jie tą jau padarė atver-

dami vartus Astravo AE statyboms, kai pasisakė prieš Visagino AE statybas (nes tai, žinote, užterš Lietuvos žemelę, kurios, beje, jokiui būdu negalima leisti išsigyti užsieniečiui, užtat galima tūkstančiais hektarų supirkinėti (tiksliau prichvatizuoti) Karbauskui), odabarvis garsiau rėkia „Ne Briuseliu!“ (kas savaime reiškia „ne Europos Sajungai“). Ir kuo garsiau šaukiamas tas „ne“, tuo arčiau Kremliaus esame stumiami per visokius basčius, žemaitaičius, skardžius ir... na, pagyvensim ir pamatysim, kas tie žalui valstiečių lyderiai.

Kai pagalvoji, neapleidžia jausmas, kad tariamu patriotizmu („išeivai ne patriotai, nes išvažiavo, o mes – ne išvažiavom, todėl mes patriotai“) prisi-denginėja pavyduoliai ir šiaip žmogeliai, neturintys žalio supratimo apie Lietuvos išeivijos nuopelnus paskelbiant Lietuvos valstybingumą ir vėliau atkuriant jos neprieklausomybę. Galima prieštarauti – juk niekas neatims pilietybės iš tų, kurie išvyko iš Lietuvos iki 1990-ųjų kovo 11 dienos, bet tuomet už ką keršijame tiems „po Kovo 11-osios“? Ar jie mažiau myli Lietuvą, ar jie nepuls padėti Tėvynėjai sunkią valandą? Myli ir netgi labiau, jei svajoja į ją sugrįžti, ir tikrai puls jai padėti – istorijoje taip jau yra buvę! Prisiminkime tau tiečius, turėjusius JAV (ar kitos Vakarų šalies) pilietybę ir pasiaukojusius Lietuvai. Jei kas nežinote, Adolfas Ramanauskas-Vanagas buvo vienas iš jų.

Todėl pripažinkime – néra ir negali būti didesnio tautos suskaldymo ir faktinio naikinimo, kaip pilietybės atėmimas iš mūsų išeivijos. Net nesvarbu, kokiui keliui – ar liekant galioči KT išvadas, ar per būsimąjį referendumą. O gal jis visai neįvyks, rezultatas liks tas pats. Tik nereikia tikėtis, kad Kremliaus šeimininkas Putinas paspaus ranką ir padėkos tiems, kas padėjo jam išvykdyti planą „pusantro milijono“ – naudingiemis idiotams niekas nedėkoja.

Gintaras MARKEVIČIUS

Baltijos ir Šiaurės šalių saugumas – nedalomasis

Kovo 5 dieną Vilniuje Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Šiaurės šalių parlamentų nariais. Šalies vadovė su politikais aptarė regiono saugumo klausimus. Kalbėta apie „Zapad 2017“ pamokas, pasirengimą artėjančiam NATO viršinių susitikimui, tolesnę Aljanso gynybos reformą, karinio mobilumo užtikrinimą ir kaip sustiprintas ES bendradarbiavimas gynybos srityje (PESCO) galėtų pa-pildyti NATO.

Pasak Prezidentės, pernai rudenį išvykusios agresyvios, prieš Vakarus nukreiptos puolamosios pratybos „Zapad 2017“ parodė, kad Rusiją yra pasirengusi per labai trumpą laiką mobilizuoti didelį skaičių karių, naudoja naujausias karines ir hibridines technologijas, gali vykdyti platus masto karą prieš NATO.

Šalies vadovės teigimu, tokia padėtis kelia grėsmę ne tik regiono, bet ir visos Europos saugumui. Nors Suomija ir Švedija nėra NATO narės, tačiau jų

vaidmuo užtikrinant saugumą prie Baltijos jūros yra neatsiejamas.

Prezidentė padėkojo už aktyvų Šiaurės šalių indėlį į Lietuvos, Latvijos ir Estijos gynybą. Norvegija ir Islandija prisijungė prie NATO priešakinių pajėgų bataliono Lietuvoje, Danija – Estijoje. Šios šalies naikintuvali ne kartą vykdė Aljanso oro policijos misiją Baltijos šalyse.

Intensyvus bendradarbiavimas vyksta ir su kitomis šalimis. Vykdomas bendros pratybos su Švedijos ir Suomijos ka-

rinėmis pajėgomis, Lietuvos ekspertai dalyvauja Suomijoje įsteigto hibridinių grėsmių centro veikloje. Suomija taip pat yra prisijungusi prie Lietuvos vadovaujamo PESCO projekto kuriant greitojo reagavimo kibernetines pajėgas.

Valstybės vadovė taip pat pabrėžė, kad Rusijos Baltarusijoje statoma ne saugi Astravo AE kelia grėsmę viso regiono žmonėms ir gali būti panaudota kaip nekonvencinis įrankis.

Prezidentės spaudos tarnyba

Dar viena dezinformacinė ataka: šį kartą Lietuvos parama Ukrainai

Lietuvos parama Ukrainai tapo dar vienos dezinformacinės atakos objektu: savaigaliu internete rusų ir ukrainiečių kalbomis paskleista melaginga naujiena, neva krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis, dalyvaudamas Lietuvos ir JAV gynybos įmonių forume Vilniuje, pripažino Krymo prieklausomybę Rusijai.

Itikimumui padidinti atakos rengėjai naudoja nesusijusį ministro pasisa-

kym iš pernai Lietuvos kariuomenės dienos proga rengtos spaudos konferencijos, kurios išrašas yra skelbiamas ministerijos interneto svetainėje. Pasiaskymą neva verčiantys titrai rusų kalba visiškai neatitinka ministro pasiskymo turinio. Dezinformacinėje atakoję minimame Lietuvos ir JAV gynybos forume ministras apskritai nedalyvavo.

Melaginga žinia skirta pirmiausiai rusų ir ukrainiečių auditorijai – ji paskleis-

ta rusų ir ukrainiečių portaluose, naudojama filmuota medžiaga titruojama rusiškai, tačiau internte pasirodė jau ir angliskai išversta melaginga žinutė.

Primename, jog Lietuva remia Ukrainą visomis įmanomomis ir teisiškai leidžiamomis formomis, išskaitant karių paramą. Lietuva Ukrainai yra perdavusi ginkluotės elementų, nebenaudojamas amunicijos. Lietuvos civilinėse sveika-tos priežiūros įstaigose ir karių reabi-

litacijos centre Druskininkuose priimami gydytis sužeisti ukrainiečiai, dalyvavę antiteroristinėje operacijoje.

Lietuvos kariuomenė bendradarbiauja su Ukrainos kariuomene karinio rengimo ir mokymo srityje. Ukrainos karių kviečiami mokyti Lietuvos karinio rengimo įstaigose, Lietuva finansuoja Ukrainos kariuinkų mokslus Baltijos gynybos koledže.

Parengta pagal KAM inf.

Vaikai – istorijos liudininkai

Gyvenimas kartais būna nepapras-tai dėkingas ir suveda su žmonėmis, su kuriais susitikimo nepamiršti visą li-kusį gyvenimą. Ir tai visiškai nesusi-ję su materialiais dalykais, su buities gerove. Nieko panašaus! Gal net at-virkšciai – tai sukrecia iki sielos gelmių, priverčia nusivilti žmonija dėljos abejin-gumo ir žiaurumo. Ir vis dėlto po sukrē-timo ateina nušvitimas, nes niekas taip žmogaus nesutaurina, kaip jo kančia, o kankinių pavyzdys suteikia jėgų ir vilties priešintis blogui ir jo skleidėjams. Man teko tokią žmonių sutikti ne vieną.

Prieš aštuonetą metų Rumšiškių se-nelių namuose teko sutikti senutę, kurios likimo istorija atrodo neįtikėtina. Senutę Marina buvo ukrainietė, kažka-da likimo atsviesta į Lietuvą – ji čia iš-tekėjo, gyveno, bet taip susiklostė, kad senatvėje likovieniui viena ir dienas bai-gė senelių namuose. Tiesa, tuo ji nesi-skundė, nes senelių namuose buvo šilta, jauku ir sotu. (Ko gi žmogui daugiau reikiā senatvėje..?) O jos neįtikėtina istorija pribloškė vien faktu – Marina buvo

žmogus, ketvirtajame dešimtmetyje pa-tyrės holodomorą! Tai atrodė neįtikėti-na, tačiau senutę pasakojo, kad jai stebuklingai pasisekė – ji buvo viena iš pen-kiasdeimties vaikų, kuriuos kažkas išve-zė išbadaujančio rajono. Tačiau ji puikiai pamena, kaip nuo bado merdėja žmogus: jis gali dienų dienas pragulėti, per dieną vieną – kitą kartą sujudėdamas ir tuo pri-mindamas, kad jo dar neapleido gyvas-tis. Tiesa, tai netrukdė lavonų surink-ejams griebti jį už galūnių ir versti į ve-zimą; „Vsio ravn zdochnet!“

Nesiaučiau turintis teisę krapšyti šią siaubingą atminties žaizdą, todėl pa-sitaikius progai papasakoju apie šią se-nolę kunigui Juliuui Sasnauskui – jis aplankė senolę, išklausė jos istoriją, kurią paskui transliavo „Marijos radijas“. Šiuo metu senolė Marina jau ilsisi pas Dievą, tačiau jos – Holodomoro vaiko – gyvenimo liudijimai buvo už-rašyti, ir kada nors, kai išmuš Teisin-gumovalanda, bus pateiktii kaip komu-nizmo nusikaltimų liudijimai.

(keliamas į 8 psl.)

Kunigas Julius Sasnauskas kalbina Mariną

Intos šachtose paaukoti gražiausi jaunystės metai

Su trakiečių Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Trakų rajono šaulių 1006-osios kuopos pavaduoto-ju Stanislovu Baltrūnu esame paži-stami nuo pat pirmųjų Lietuvos Persitvar-kymo Sąjūdžio metų. Jis su kitaš šauliais matydavome Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje (dabar – bazilikoje) stovint su kitaš šauliais Garbės sargyboje prie LR vėliavos.

Stanislovas Baltrūnas yra kilęs iš Ukmergės apskrities Giedraičių vals-čiaus Staškūnų kaimo. SSRS okupavus Lietuvą jis kartu su kitaš jaunuolais pasitraukė į miškus ir buvo kaip Lietu-vos laisvés kovų sąjūdžio dalyvis, par-tizanas, karys savanoris, turėjo leite-nanto laipsnį, kovojo Ukmergės, Molėtų krašte, pasiekdavo ir Pietų Lietu-vos kraštą, Dzūkiją. Anot Stanislavo, teko susitikti ir su generolo Adolfo Ramanausko-Vanago grupės partizanais.

Už partizaninę veiklą, ginkluotą pa-sipriešinimą NKVD buvo sužeistas, sučiuptas ir su kitaš partizanais pateko į Lukiskes, po to į Rusijos Volog-dos miesto kalėjimą, iš ten gyvulinuo-se vaguose net 14 dienų kartu su šim-

tais pabaltijiečių kalinių buvo gabena-mas į Komijos lagerio Intos šachtas, kur praleido trečdalį savo gyvenimo – gražiausius jaunystės metus – 25 me-tus ir dar penkerius be teisės laisvai gy-venti ar kur išvykti.

Kaip brangiausią šeimos relikviją Stanislovas saugo savo žmonos Jadvygos portretą, jos šviesų atminimą – deja, jau su gedulo juoste. Su Jadvyga Stanislovas susipažino tremty-je – Sibire. I Amžinybę žmona išejo seniai. Naujose Trakų kapinėse, šal-lia Lietuvos buvusių partizanų, stovi gražus paminklas. Kukliame jo name ir kieme yra ideali tvarka, kurią pa-deda palaikyti sūnūs Alfonsas ir Arūnas su šeimomis.

Visuomet Stanislovą Baltrūną pa-matysi įvairių švenčių, valstybinių mi-nejimų metu, pasitempusi su vyriausy-biniais apdovanojimais, medaliais, prie-vėliavos, už kurią jis kovojo kaip Šau-lių sajungos narys. Stanislovą tenka matyti kasmetiniame respublikiniame tremtinių ir politinių kalinių sąskrydyje Ariogaloje (Raseinų r.).

2017 metų gruodžio 17 dieną Sta-

Stanislovas Baltrūnas (dešinėje) 2017 metais

nislavui su kuo 90 metų. Garbingo ju-biliejaus proga šauli sveikino kolegos, bičiuliai savanoriai bei jau nepriklausomos Lietuvos prezidentai, pas ku-riuos jam teko būti ir pelnyti apdova-

nojimus. Garbioje vietoje jis laiko nuotrauką, kurioje išsamžinės ir su Lietuvos Respublikos Prezidente Dalia Grybauskaite.

Vytautas ŽEMAITIS

sveikiname

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Jonavos fi-lialo nares:

Danutę NORMANTIENĘ – 85-ojo,
Aldoną KAZLAUSKIENĘ ir Zofiją KĖVIŠIENĘ – 75-ojo,
Audronę MAZŪRAITIENĘ – 70-ojo.

Linkime stiprios sveikatos, dvasios ramybės, laimingų ir džiaugsmingų metų artimųjų apsuptyje bei Aukščiausiojo globos.

LPKTS Jonavos filialas

*Dar ne visos viltys išsipildė,
Dar ne visos žvaigždės sužibėjo,
Bet gyvenimas – gražus ir ilgas,
Teišpilda viską, ką žadėjo.*

Garbingo 75-ojo jubiliejaus proga, buvusių Tomsko sr. Parabelio r. tremtinę **Veroniką PUŽAUSKAITĘ-BUR-NEIKIENĘ** sveikina

LPKTS Kauno filialas,
TS-LKD Dainavos skyrius,
choras „Ilgesys“

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname buvusius tremtinius:

Vandą BACIULIENĘ – 70-ojo,
Vidą KĖKŠTĄ-60-ojo.

Linkime stiprios sveikatos, dvasios ramybės, laimingų metų, prasmingų darbų ir Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialas

*Kiek daug jėgos, švelnumo ir gerumo sutelpa tavo širdy,
Kiek daug gerų darbų nudirbo tavo rankos...*

65-ojo gimtadienio proga sveikiname **Juozą LANKUTĮ**. Skubantys metai teatneša džiaugsmą, gerumą, ramybę, namų šilumą ir viltį. Sveikatos ir ilgo gyvenimo!

LPKTS Klaipėdos rajono filialas

Gražaus **65-ojo** gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname **Juozą LANKUTĮ**, gimusį tremtyje, linkédami nepakartojamą akimirką, džiaugsmingų valandų, prasmingų dienų, dvasios šviesos.

Buvę Bolturino tremtiniai

Su pavasario aušra, su skambančia gimininės laukų vyturio giesme, nuoširdžiai sveikiname **60-ojo** gimtadienio proga aktyvių filialo narę **Reginą KAVOLIŪNAITĘ-MATEIKIENĘ**, linkédami stiprios sveikatos, neblėstančios energijos ir Švč. Marijos globos.

LPKTS Rokiškio filialas

Ūkininko iš Gineikių šeimos istorija

Tęsinys.

Pradžia Nr. 9 (1271)

Iš Lietuvos už poliarinio rato ar į Sibiro taigą atvežtiems žmonėms nebuvo lengva prisiaukyti prie gamtos ir klimato, neįprastų gyvenimo sąlygų. Daug fizinių jėgų ir pastangų reikėjo apsirūpinant malkomis, geriamuoju vandeniu. Žiemą – šaltis, pūgos, užpustytai keliai ir namai. Sibiro taigoje, beveik atkirsti nuo pasaulio, tremtiniai laiku negaudavo medicinos pagalbos, vaikams bekele, per pusnynus tekdayo įveikti dešimtis kilometrų iki mokyklos.

Tremtiniam trūko maisto, drabužių, būtiniausių namų apyvokos daiktų. Nors oficialiai per 1948 metų gegužės trémimą šeimai buvo leidžiama pasiimti iki 1000 kg (1949 metais ir vėliau – net iki 1500 kg svorio daiktų), iš tikrujų niekam tiek pasiimti neleido. Trémėjai skubindavo, drausdavo pasiimti vertingesnių ar daug vienos užimančių daiktų: vieni tikėjos iš jų pasipelnyti, kiti – iš prieškumo tremiamiesiems ar noro pademonstruoti savo valdžią. Kita vertus, per keletą sovietinės valdžios metų net ir stipresnieji ūkininkai buvo nuskurdinti.

Dauguma 1948 metų Lietuvos tremtinii Sibire buvo įdarbinti miško pramonės ūkiuose. Ir vyrams, ir moterims, net vyresniems vaikams teko kirsti medžius, vasarą plukdyti rastus upėmis, rišti sielius, lydėti sielių karavanus, valyti upes nuo rastų sangrūdų, tiesi keliaus. Nors 1947 metų pabaigoje kortelių sistema Sovietų sajungoje buvo panaikinta, produktai ir toliau buvo normuojami, nes jų trūko. Gyvenimas vis dar priminė žūtbūtinę kovą už išliliką. Jos baigtis priklausė nuo daugelio dalykų: šeimos narių amžiaus, darbingumo, tremties vietas, nuo to, ką ir kiek suspėta pasiimti iš Lietuvos, budo savybių, nuo šalia esančiųjų ir Lietuvoje likusių artimųjų paramos, kartais – tiesiog nuo sėkmės. Pokario metais tremiamos šeimos nebebuvo išskiriamos, tačiau ir tuomet Sibiro taigoje ar Užpoliarėje už savo ir vaikų gyvenimus dažnai grūmėsi vienos moterys, nes jų vyrai jau anksčiau buvo suimiinti, įkalinti ar žuvę. Šeimos, kuriose buvo daugiau vaikų ar dėl senatvės negalinčių dirbtį, tiesiog badavo. Dėl sekinančio darbo, sunkių gyvenimo sąlygų, prasto ir menko maisto, ligų per penki tūkstančiai 1948 metų tremtinii, iš jų beveik tūkstantis vaikų, mirė tremtyje.

Igarkoje kaip tremtiniai gyveno iš Norilsko ir kitų lagerių paleisti buvę politiniai kaliniai. Dauguma lietuvių dirbo miško pramonės kombinate: rastų ir lentų sandėliuose, lentpjūvėse, stalių dirbtuvėse, garažuose, prieplaukoje. Kartu su kitų tautybių tremtiniais (beveik visi Igarkos gyventojai tuomet buvo tremtiniai) ardė sielius, traukė iš Jenisejaus ir krovė rastus, pjovė lentas, krovė jas į rietutes, baržas, laivus. Dirbo 2–3 pamainomis, visą parą, dažnai be poilsio dienų, dirbo ir vaikai, pavyzdžiui, apie 100 lietuvių paauglių laivų statykloje. Dalis žmonių dirbo statybo-

se, miesto įmonėse, daugiausia pagalbinius darbus, tiesė geležinkelį Igarka–Salechardas (nebaigtas tiesi).

Tremties sąlygos buvo nepaprastai sunkios: klimatas poliarinis, žiema trunka beveik 9 mėnesius, šaltis iki – 60 C, nuolat pučia stiprus vėjai; daugiametis išsalas. Pirmaisiais metais nuo bado, šalčio, ligų mirė 1000–1500, kitiems duomenimis – apie 3000 lietuvių, daugiausia vaikai ir seneliai; daug jų žuvavo, susižalojo darbe. Už bandymą bėgti, lietuviškų dainų dainavimą, antisovietines kalbas daug tremtinii suimta ir įkalinta lageriuose. Igarkos vaikų namuose gyveno kelios dešimtys lietuvių vaikų.

Iš pradžių tremtiniai gyveno bendruose barakuose, 1949 metų spalį šeimos persikėlė į 52 namelius (vad. Litovskij gorodok; dabar sunykęs), kitos šeimos vėliau gavo net po atskirus kambarius barakuose.

Aloyzo Reinio atsiminimai

1948 metų gegužės 22-ąją į mūsų kiemą Jonavos rajone Gineikių kaime įsuko automašina su ginkluotais žmonėmis. Buvo ankstus rytas. Visi išsigandome. Tėvams buvo įsakyta skubiai ruoštis į ilgą kelionę. Vyresnysis trémikas perskaitė įsakymą, kad mūsų šeima ištremiama į kitą gyvenamają vietovę. Kur veža, tiksliau nieko ir nepasakė, tik leido savo nuožiūra pasiimti drabužių, maisto, kitų daiktų, bet ne daugiau 300 kilogramų.

Ginkluoti sargybiniai mus nuvežė į Jonavos geležinkelio stotį, nurodė vagoną, kuriuo važiuosime į nežinią, liepė ten krautis daiktus. Vagone jau buvo kelios šeimos. Mūsų penkių asmenų šeimai nurodė kampelį gyvulinio vagono kampe... Taip prasidėjo ilga ir varginanti kelionė.

Jau kiek pavažiavus, vagonui sustojus, gaudavome visi du kibirus žirnių ar sorų košės ir virinto vandens arbatai. Vagone grindyse buvo dvi skylės gamtos reikalams. Kai ešelonas sustodavo, visus varė tas procedūras atlikti po vagonais. Žinoma, suaugusieiams būdavo nedrąsu, ypač moterims, tačiau gėdos jausmą nustelbė sargybinių šukaliojimai ir ginklų žvanganimas.

Po poros savaičių pasiekėme Krasnojarsko kraštą. Išlaipino ant Jenisejaus upės kranto ir liepė laukti. Buvo dar labai šalta, tai kūrenome laužus, ant jų tie, kas turėjo puodus ar keptuves, gaminosi maistą ir arbatą. Po kelių dienų aplaukė laivas ir liepė persinešti daiktus ten. Sugrūdo į triumą, kur buvolabai daug žmonių. Sėdėjome ant savo ryšulių, valgysti nedavė, tad krimto me tą, ką turėjome ir nesuvalgėme kelionėje traukiniu. Buvo tokiai, kuriems maisto jau nebėliko, tai dalijomės. Keiliavome upe apie dvi savaites. Laive žmonės mirdavo, tai laivui sustojus, jų kūnus leisdavo saviems užkasti duobėse. Jeinebuvo šeimoje tokiai kasikų, padėdavo lydintys. Buvo sunku, nes pakrantėse dar karaliavo ledo luitai. O skaudžiausiai buvo artimiesiems, žinant, kad jau niekada nebus šiose vietose ir neaplankys artimojo kapo... Taip pasiekėme Igarką.

Igarkos IV vidurinės mokyklos ketvirtokai. Rusų tautybės vaikų klasėje tebuvo aštuoni. Anatolijus Reinis viršuje antras iš dešinės, 1952 metai

Reinai tremtyje prie gyvenamojo namo: mama su tėčiu, Aloyzas, Anatolijus, Otolija, 1956 metai

Laivas galutinai sustojo, liepė savo daiktus išsinešti ant Jenisejaus upės kranto. Dabar jau laukėme tikslios paškyrimo vietas. Jenisejus buvo tik ką išsilaisvinęs iš ledo gniaužtų, stovėjo susigrūdę jų lytys. Visus nuvežė prie barako. Sugrūdo ten apie 20 šeimų. Per vidurių barako stovėjo dvi geležinės krosnelės, vadintinos „buržuikomis“. Jas reikėdavo nuolat kūrenti. Visa laimė, kad malkų ir kūrentojų netrūko.

Iš pradžių vietiniai gyventojai įmus žiūrėjo įtarai, nelabai norėjo bendrauti. Mat jiems buvo pranešta, kad atveža banditus ir nusikaltėlius. Stebėjosi pamatę, kad atrodė normalūs, darbštūs, vieningi. Buityje išmanėme daugiau nei jie, buvome taupūs, tvarkingi, sažiningi. Žingsnis po žingsnio susipažinome, tik bėda, kad nedaug kas mokėjo rusiškai, tad visiems, ypač vaikams, reikėjo mokytis: juk atvežė mus čia, į tą pasaulio kraštą, amžinam gyvenimui...

Labai greitai paskirstė suaugusieiams ir paaugliams darbus. Tėvelis atsidūrė medžio apdirbimo kombinato žaliaivų biržoje. Mama turėjo su pusantro metu seserimi Otolija gultis į ligoninę. Mes su broliu buvome vieni palikti barake. Po mėnesio mama įsidarbino toje ligininėje valytoja, nes nenorėjo palikti Otolijos vienos.

Atėjo rugsėjis, mums reikėjo eiti į rusišką mokyklą. Brolis buvo už mane vyresnis, mokėsis Lietuvoje, bet nuėjome kartu į pirmą klasę. Visa laimė, kad buvo gera mokytoja, kantriai mums aiškino nesuprantamus rusiškus žodžius, tad per pusmetį jau mažai kuo skyrimės nuo vietinių.

Atėjo šalta žiema. Šalčiausiomis dienomis šaltis siekdavo iki 56 laipsnių, o į mokyklą nereikėdavo eiti, jei jis per kopdavo 40 laipsnių. Pirmą žiämą dar turėjome šiltų drabužių, tačiau greitai viskas baigėsi. Motinos turėjo galvoti, kuo aprengti vaikus, kad nesušaltume: persiuvinėjo senus rūbus, vietoje kepurių déjomės dvigubas drabužių rankoves. Tėvai kas savaitę registravosi komendantūroje, taip informuodami, kad niekur nedingo. Ir kur iš pasaulio krašto išvažiuosi?

Uždirbtų pinigų maistui neužteko, bet tėvai sugebėdavo kartais nupirkti mums truputį pieno ar sviesto. Visa laimė, kad dar turėjome atsiuvečių grūdų. Juos maldavome kavamale, kepėme iš jų blynus ant žuvies taukų ir viravome košę. Duonos gaudavome pagal korteles, ar ne 400 gramų... Kiti ir neturėjo.

(Bus daugiau)
Spaudai paruošė Stanislovas
ABROMAVIČIUS

Vasario 16-osios šventė Alytuje

Vasario 16-oji Dzūkijos sostinėje prasidėjo Lietuvos kariuomenės karių savanorių pagerbimui, uždegimui atminimo žvakelių ant jų kapų ir iškilmingu minėjimu aikštėje prie Laisvės Angelo paminklo. Jo metu šokių studijos „Alemania“ šokėjos ir Alytaus Šaltinių pagrindinės mokyklos mokiniai atliko išpudingą šokį su Lietuvos vėliavomis. Pasibaigus minėjimui eisena pajudėjo Šv. Angelų Sargų bažnyčios link daly-

vauti šv. Mišiose.

Vėliau alytiškai ir miesto svečiai susibūrė Nemuno gatvėje, kur vyko teatralizuotas renginys „Šimtmečio kovojojais laisvės akivaizdoje“. Pagarbtas karininko Antano Juozapavičiaus atminimas ir Lietuvos Nepriklausomybės laisvės kovos, trumpam sugrįžta į tarpu-kario nepriklausomos Lietuvos laikus. Skvere Nemuno gatvėje buvo galima aplankyti tarpu-kario turgą „Senojoje rinkoje“, pasiderėti su pardavėjais, pasiklausyti būsimų rinkimų į Steigiamajį Seimą kandidatų rinkiminė kalbą, tuometės valdžios ir vi-suomenės atstovų pažadų, atsigerti karštos arbatos ar

suvalgyti ries-tainį.

I dabartį, praėjus šimtui metų nuo Ne-priklausomos Lietuvos atkūrimo ir Lietuvos kariuomenės sukūrimo, mus sugrąžino Didžiosios kuni-gaikštienės Birutės ulonų batalliono kariai, suteikę proga išitikinti šiuo-laikiškų ginklų

ir karinės technikos galia. Renginį komentavo karo istorikas prof. dr. Valdas Rakutis ir DK Birutės ulonų batalliono karininkas Dovydas Gudauskas.

Teatralizuotoms kautynėms pasibaigus, alytiškai lankėsi Alytaus mies-

apie išsienėjimas į eventus 16/2/1920.

1920 metų Vasario 16-osios minėjimas Alytuje

Nuotrauka iš G. Lučinsko kolekcijos

to teatre, kur vyko šventinis koncertas „Ji – Lietuva“. Dzūkijos sostinės Vasario 16-osios šventinių renginių programą užbaigė režisierius Arvydo Kinderio filmas „Labas rytas, Alytau“.

Gintaras LUČINSKAS

Teatralizuotas renginys Nemuno gatvėje

Europos Sąjunga ir Rytų Europa

(atkelta iš 2 psl.)
Jis rašo – Valstybės atkūrimo šimtmetis yra graži data, bet 54 metus mūsų krašte buvo svetima kariuomenė. 50 metų neturėjome savo valstybės. Vyko tautiečių žudymas ir trėmimai, bet sugebėjome atkurti valstybę. Jau 19 amžiuje Lietuvoje pradedama suvokti, kad valdžia kyla ne iš ko nors, o tik iš pačių žmonių. Žmonės pradėjo mąstyti apie savo tautinę tapatybę. Tokios valdžios ribos brėžiamos ten, kur eina ribos tarp skirtingu etninių bendruomenių. Reikšminga tampa tautos sąvoka – iš žmonių kylanti valdžia yra vienos tautos valdžia.

Tautinė tapatybė ir tautinės valstybės problema naujai tapo aktuali, kai

esame Europos Sąjungoje. Kas yra šis politinis darinys ir koks jo santykis su tautine valstybe? Kas mes esame pirmiausia – lietuviai ar europiečiai? Ar mes ištirpsime šioje europiečių masėje? Kodėl mes ištirpstame. O vokiečiai ir prancūzai – ne? Paradoksas, kad ES yra tautinių valstybių sąjunga ir bando paneigti tautinę valstybę. (Ar tik mažiasias tautas?) Briuselio biurokratai bando sukurti kažką aukštesnio už tautinę valstybę, bet patys nelabai suprantą ką kuria. Per 100 metų milijonai europiečių atidavė gyvybes už savo valstybę. Mūsų partizanai – taip pat. Ar šią ištikimybę savo valstybei gali pakeisti neaiškus santykis su ES? Vargu. ES

šiandien panaši į ištrigusį liftą. Negali nei leistis žemyn, nei kilti aukštyn, nes apatiniai aukštai sugriauti, o viršutiniai dar nepastatyti. Konfliktas tarp nacionalinių valstybių ir Briuselio biurokratų tolydžio stiprės. Šalia Vengrijos ir Lenkijos atsiras ir kitos valstybės. Kas per kitą šimtą metų nutiks Lietuvai – neaišku.

Visai priešingą nuomonę apie tautinę valstybę turi Vytenis Andriukaitis. Jis savo straipsnyje „Tikiuosi, Virginijus nesupryks“ kritikuja Premjerą: „2018-02-07 d. interviu Vladimirui Laučiui Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis teigia, kad Lietuva – tautinė valstybė. (...) Bet jei visos Lietuvos

gyventojai kuria demokratinę respubliką, tai gal ta valstybė negali būti tik vienos tautos, taigi, tik tautinė“. Toliau sekė vyteniški gražbyliavimai apie Konstituciją, kuri nemini tautinės valstybės, beribę demokratiją ir daugybę vi-suomenės sluoksnių, kurie kūrė valstybę. „Tik apie pokario kovas, partizanus, sovietinį terorą ir tremtis pasakyti gerą žodį, jam liežuvis tradiciškai neapsiverčia. Gal jis nelaiko LLKS partizanų ir jų vadų Lietuvos kariuomenė, ir vienintele teisėta valdžia, kuri okupacijos sąlygomis tėsė valstybingumo tradicijas? Ir tai yra įteisinta Lietuvos Respublikos įstatymais.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Prisikėlusi Lietuva

(atkelta iš 1 psl.)
Aktas skelbė, kad „Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereniją galiu vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl nepriklausoma valstybė“. Prieš šį Aktą nė vienas deputatas nepakėlė rankos. Už jį balsavo 124. Susilaikė šeši lenkai – Akanovičius, Jankelevičius, Maceikianecas, Peško, Suboč ir Tomaševičius, atstovavę LKP (TSKP). Pakilusi Trispalvė uždengė sovietinės okupacijos simbolį.

Kovo 11-osios Aktas buvo šviesiųjų jėgų pergalė prieš tamsą. Tai buvo Lietuvos pergalė, kurią artino jau pirmaisiais sovietinės okupacijos metais prasidėjusi ginkluoto ir neginkluoto pasipriešinimo kova, mūsų tautos aukos ir maldos, 1988 metais atsradusio Sajūdžio veikla.

1989 metų Vasario 16-osios išvakarėse Kauno muzikiniame teatre vykusiame Sajūdžio konferencijoje buvo priimta rezoliucija dėl Lietuvos suvereniteto atkūrimo. Prisimenu, kaip ši rezoliucija prakaitu išmušė konferencijos dalyvavusį ir netoli manęs sėdėjusį berniuką iš Vokietijos atvykusį „svečią“ po-

kinti mūsų istoriją ir jos garbingus didvyrius. Ne retai tokie, slėpdami nuo pavasarinės saulės spinduliu savo tamsųjį veidą, prisdengia ir veidmainiavimo šydu. Daug skauduliu yra mūsų mokyklose, ypač diegiant mokinii širdyse patriotinę dvasią. Čia dažnai dvelkiama bedvasiu šaltu programiniu formalizmu. O ką jau kalbėti apie istorijos vadovėlius, kuriuose Lietuva įpinta tarp kitų pasaulio šalių ir jai neskiriama reikiamo dėmesio. Taip pat kai kur tik gana formaliai su mokiniais kalbama apie pokario metų Lietuvos rezistenciją, pasiaukojamą partizanų kovą prieš sovietinį okupantą. Kartais pamirštama, kad partizaninis judėjimas padėjo išslėkyti Lietuvos gyvybingumą, sulaikė rusų kolonistų antplūdį į mūsų kraštą. Daugelyje mokyklų istorijos kabinetuose kabot Lietuvos prezidentų portretinės nuotraukos, tačiau tarp jų retai kur pamatysi Ketvirtojo Lietuvos konstitucinio Prezidento Jono Žemaičio-Vytauto portretą. Mokytojas, dėstantis lietuvių kalbą, turi būti idealistas, tikėti tuo, ką sako.

Skaudu matyti gatvėse daugybė ne-lietuviškų reklaminių užrašų. Net žodži „gintaras“ kai kuriose specializuotose parduotuvėse vengiamo lietuviš-

kai parašyti. Skaudu matyti ir kai kurių valdininkų abejingumą mūsų istoriniams paveldui, kalbai, kai kurių teisės saugotojų nuolaidžiavimą buvusiems stribams ar kagėbistams. Nesmagu žvelgti į tuos namus, prie kurių per valstybines šventes neiškeliamą mūsų Trispalvę, prie kurių lyg bedvasių namų per šias šventes demonstratyviai dirbami tą dieną nebūtini fiziniai darbai.

Tačiau galime pasidžiaugti mūsų jaunimo sąmoninga dalimi, kuri su savo mokyklų vėliavomis dalyvauja šv. Mišiose, žygiuoja į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį, išsiliedami į bendrajį šventinį minėjimą. Galime pasidžiaugti, kad tai jau virto gražia tradicija.

Pavasario saulė nesulaikoma. Ji kyla vis aukščiau. Vis ryškiau matome jos spindulius. Tai mūsų laisvės spinduliai. Turėtume tą laisvę kiekvienas sutvirtinti savo kasdieninėje veikloje, paklausti savęs – ką aš pats padariau, kad Lietuvoje būtų vis šviesiau bei geriau. Visi turėtume gyva širdimi ir protu pa-justi tuos Laisvės blyksnius, tas mūsų galimybes, kurias atvėrė laisvam gyvenimui prisikėlusi Lietuva.

Zigmantas TAMAKAUSKAS

2018 m. kovo 9 d.

Tremtinys

Nr. 10 (1272)

7

Kaune pasirašyta Vienybės deklaracija „Vardan tos Lietuvos“

Lietuvos Respublikos himno – dr. Vinco Kudirkos „Taučios giesmės“ posmuose yra prasmingi žodžiai: „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!“, kurie kiekvieną Lietuvos pilietį įpareigoja tautos vienybėje dirbtį Tėvynei ir žmonių gėrybei.

Vasario 16 dieną, Lietuva ir visame pasaulyje tautiečiams minint atkurtos Lietuvos valstybės šimtmečio jubiliejų, istorinėje Kauno karininkų ramovėje Kaune veikiančios ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos struktūras remiančios visuomeninės organizacijos: Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų sajungos Kauno skyrius (pirmininkė dr. Aušra Jurevičiūtė), Lietuvos atsargos karininkų sajungos Kauno skyrius (pirmininkas ats. kpt., dr. Jonas Andriškevičius), Asociacija Lietuvos karininkų ramovė (pirmininkas Rimas Žukas), Lietuvos Didžiosios kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno skyrius (pirmininkė Ingrida Karalavičienė), Lietuvos kariuomenės rezervo karių asociacijos Kauno

skyrius (pirmininkas ats. kpt. Vytautas Žymančius), Laikinosios sostinės atsargos ir dimisijos karininkų draugija (pirmininkas dim. plk. Algimantas Vaitkaitis) ir LSS V.Putvinskio-Pūtvio klubo Kauno skyrius (pirmininkas Algimantas Ragelis), pasirašė Vienybės deklaraciją „Vardan tos Lietuvos“, kuria įspareigojo ateityje kartu dirbtį mūsų valstybės ir jos piliečių gerovei, ugdyti jauniosios kartos tautinę savimonę, puoselėti istorinę atmintį, rūpintis Nepriklausomybės gynėjų atminimo jamžinimu, stiprinti ir ginti Lietuvos Nepriklausomybę ir jos Laisvę.

Šios organizacijos pratęsė tarpukario patriotinių organizacijų bendradarbiavimo tradiciją – 1938 metų vasario 16 dieną istoriniuose Kauno įgulos karininkų ramovės rūmuose Karininkų ramovės valdyba, Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų sajunga, Lietuvos atsargos karininkų sajunga, Lietuvos karo invalidų sajunga ir Lietuvos Didžiosios kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno skyrius (pirmininkė Ingrida Karalavičienė), Lietuvos kariuomenės rezervo karių asociacijos Kauno

dokumentą.

Valstybės atkūrimo 100-mečio proga Vienybės deklaraciją pasirašusios organizacijos, palaikydamos glaudžius ryšius bendriems tikslams, veiks vieningai ir tai atneš daug našesnių ir apčiuopiamų veiklos rezultatų ne tik Kauno, bet ir Lietuvos visuomeniniame gyvenime. Toks organizacijų susibūrimas neturėtų būti nepastebėtas ir valstybinių institucijų vadovams, nes daugelis šių patriotinių organizacijų narių svarai prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo: tai pirmieji Sajūdžio žaliai raiščiai, šauliai, savanoriai, Lietuvos kariuomenės karininkai ir kariai, pasieniečiai, policijos pareigūnai, tie, kurie 1990–1991 metais apgynė Lietuvos Nepriklausomybę.

Jeigu būsime vieningi, gerbsime savo valstybės istoriją, liksime ištikimi duotoms priesaikoms, Lietuvos Konstitucijai ir piliečio pareigai, tai mūsų ainiai ateityje švęs dar ne vieno tūkstantmečio Lietuvos Respublikos jubiliejų.

Stasys IGNATAVIČIUS

Skelbimai

Nepriklausomybės atkūrimo dienos renginiai Kaune

Kovo 11 d. (sekmadienį)

10 val. šv. Mišios Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje (Nepriklausomybės a. 14 A).

10.30 val. šv. Mišios Kauno arkikatedroje bazilikoje (Vilniaus g. 1).

11.30 val. visuomeninių organizacijų eisena nuo Kauno arkikatedros bazilikos į Vytauto Didžiojo karo muzie-

Kariuomenės istorija – mano istorija

1918 metų lapkričio 23 dieną ginti šali įspareigojo atkurta Lietuvos kariuomenė. Šia proga Vytauto Didžiojo karo muziejus siūlo iki gruodžio 1 dienos į muziejų atnešti daiktų, atspindinčių šeimos sasajas su kariuomene:

jaus sodelį.

11.40 val. varpų muzikos koncertas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

12 val. iškilminges minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

12.40 val. žygis „Apjuoski me Kauną trispalve“. Startas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje ir Nepriklausomybės aikštėje. Finišas Rotu-

šės aikštėje.

13.30 val. šventinis koncertas „Dainuoju Lietuvą“ Rotušės aikštėje. Dalyvaus Vidas Barakevičius, „Baltasis Kiras“, „Melo-M“ su Liepa Mondeikaite, „The Station“. Instaliacija „Mano Lietuva po 100 metų“.

16 val. Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos nuleidimo ceremonija Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

nuotraukų, laiškų, medalių, diplomų, apdovanojimų, uniformų ir jos dalių (kepurių, antsiuvų ir kt.), kitų asmeninių daiktų.

Daiktai turėtų būti iš šių laikotarpių: tarpukario Lietuvos kariuomenės (1918–1940 m.),

antisovietinio pasipriešinimo (partizanų kovų 1944–1953 m.), dabartinės Lietuvos kariuomenės (nuo 1990 m.).

Pasiteirauti tel.: (8 37) 42 21 49; (8 37) 42 21 47. El. paštu: greta.kucinskaite@kam.lt ir dovile.andrijauskaita@kam.lt.

Kovo 17 d. (šeštadienį) 11 val. Stasio Vainiūno meno mokykloje (Maironio g.8) įvyks LPKTS Palangos filialo pakartotinis ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Prašome visus filialo narius dalyvauti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos salėje (Laisvės al. 39, Kaune) veikia Rūtos Urbelienės ir Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro mokiniai paroda „Ženklai ir simboliai: šaltoji batika“ ir R. Rimdeikos „Ženkleliai, atvirukai tautine tematika“, skirta Lietuvos nepriklausomybės šimtmečiui ir Kovo 11-ajai. Maloniai kviečiame aplankytį.

Tremtinys
ISSN 2029-509X

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,

Tel. (8 37) 323 204

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga

Įmonės kodas 300032645

Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365

AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė

UAB „Morkūnas ir Ko“,

Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai

Tiražas 1720 egz.

Kaina

0,61 euro

Ilsėkitės ramybėje

Zigmas Jacevičius
1927–2018

Gimė Telšiuose, tarnautojų šeimoje. Turėjo metais jaunesnį broli Kazį, kuris išvyko į Kanadą. 1930 m., kai Zigmui buvo treji, jo tėvas išvyko į Argentiną, Buenos Aires ir nebegrįžo. Motina, gyvendama su kitu vyru, susilaukė dar keturių dukterų, buvo išstrepta į Sibirą, atlaikė gyvenimo ir tremties sunkumus, sugrižo į Lietuvą.

1940 m. Zigmas su šeima persikėlė gyventi į Joniškį, 1945 m. baigė gimnaziją ir išstojo į Kauno universiteto Medicinos fakultetą. 1946 m. buvo suimtas ir būdamas devyniolikos metų, kaip politinis kalinas, buvo nuteistas 15 m. katorgos ir išvežtas į Norilsko lagerius. 1954 m. išleistas, bet paliktas neterminuotai tremčiai Norilsko. Dirbo elektrostatiku gamyklose. 1961 m. išstojo į Maskvos instituto neakivaizdinį Elektrotechnikos fakultetą. 1963 m. grįžo į Lietuvą, apsistojė Kaune, pas tetą Eleną Jacevičiūtę. Dirbo Kauno elektros tinkluose. 1965 m. sukūrė šeimą su gydytoja Jadviga Klibavičiūtė. Užaugino dukterį Almą.

Bronius Lauraitis
1925–2018

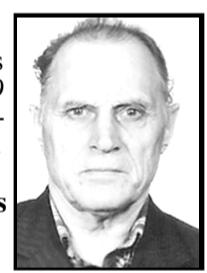

Gimė Skaudvilės valsč. Šimkaičių k. Mokėsi Stulgų pradinėje mokykloje, Skaudvilės gimnazijoje. Pasibaigus karui dirbo Pagėgiuose keilių atstatymo ir priežiūros tarnyboje. 1946 m. buvo sužėistas sprogesios granatos, teko amputuoti dešinę ranką ir kairęs rankos pirštus. 1951 m. kartu su mama ir seserimi Teodora ištrėmėtas į Krasnojarsko kr. Nazarovo r. Dirbo kolūkyje. 1955 m. grįžo į Lietuvą, į gimtąją sodybą Šimkaičių kaime, sukūrė šeimą su Zofija Gailute, gimė sūnus Antanas. Nuo 1977 m. gyveno Šilalės r. Košių gyvenvietėje. Dirbo pieno surinkėju. Domėjos fotografinių, žvejybą, technika.

Palaidotės Stulgų parapijos kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnų su šeima, gimines ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Kostas Jokšas
1922–2018

Gimė Klaipėdos r. Mataičių k. Buvo suimtas ir įkalintas Sibiro kalėjime. Politinis kalinas 9 metus dirbo šachtose. Grįžęs į Lietuvą dirbo įvairiuosius darbus. Sukūrė šeimą. Užaugino du sūnus.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Klaipėdos rajono filialas

Angelė Steponaitytė-Simanavičienė
1935–2018

Gimė Raseinių aps. Eržvilko valsč. Rutkiškių k. ūkininkų šeimoje, turėjo broli Alfonsą. 1948 m. ištrėmėta į Krasnojarsko kr. Igarką. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo kolūkyje, vėliau buhaltere. 1958 m. ištekėjo už politinio kalinio sūnaus Albino Girdžiausko-Simanavičiaus. Užaugino sūnus Edmundą ir Remigijų bei dukterį Danutę.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus ir artimuosius.

Politinių kalinių, tremtinių, partizanų ir jų ainių klubas „Garsas“

Užjaučiame

Išėjus į Amžinybę Vorkutos ir Mordovijos lagerių politinei kalinei Anastasijai Lukoševičiūtei-Butkienėi (1921–2018), nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius

LPKTS Rokiškio filialas

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O J O S
R É M I M O
F O N D A S

Plungėje skambėjo dainos Lietuvai

Nors ir labai šaltas vasario 27-osios vakaras, tačiau nesutrukėdė rinktis žūrovams ir renginio dalyviams į Plungės kultūros centrą, kur vyko koncertas „Su Lietuva širdy“, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui išprasminti.

Kai visa Lietuva pradėjo ruoštis Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, Plungės buvusių tremtinių ir politinių kalinų mišrus choras „Tėvynės ilgesys“ pradėjome galvoti, kuo galime prisdėti prie šimtmečio paminėjimo. Kilo idėja organizuoti kelių kartų koncertą „Su Lietuva širdy“. Idėjai pritarė Plungės kultū-

ros centro direktorius Romas Matulis.

Renginyje koncertavo Plungės M. Oginskio meno mokyklos berniukų choras (vad. Rita Urnienė), mergaičių ansamblis (vad. Irena Bakanauskienė), solistė Rita Urnienė, Plungės kultūros centro buvusių politinių kalinų ir tremtinių mišrus choras „Tėvynės ilgesys“ (vad. Rūta Černickienė), vaikų ir jaunimo teatras „Saulė“ (vad. Sigitė ir Romas Matuliai), Trečiojo amžiaus universiteto moterų ansamblis „Širdies melodija“ (vad. Rūta Černickienė). Plungės akademiko A. Juicio pagrindinės mokyklos moksleiviai

atliko literatūrinę muzikinę kompoziciją „Aš esu“, juos ruošė mokytoja Rina Raudienė. Taip pat dalyvavo Alsedžių Stasio Narutavičiaus gimnazijos jaunuolių ansamblis (vad. Martynas Miliauskas), Plungės „Saulės“ gimnazijos mišrus choras (vad. Elena Klimienė), mišruschoras „Plunge“. Skambėjo ne tik atskirų kolektyvų atliekamos dainos, bet buvo bendrai atliekami kūriniai. Skambėjo A. Paulavicius ir B. Brazdžionio „Dievo dovana“, P. Gaulės, B. Gorbulskio „Myliu, S. Žlibino ir A. Raudonikio „Girių Lietuva“ ir kitos dainos. Renginį vedė vaikų ir jaunimo teatras

„Saulė“. Finalinė Gyčio Paškevičiaus daina „Mano kraštas“ įstabiai nuskambėjo, atliekama jungtinio choro. Solo partiją atliko „Saulės“ gimnazijos gimnazistas Jokūbas Serapinas.

Koncertas suvienijo kartas – nuo vaikų ir jaunimo, suaugusių iki seniorų, ir jų visų lūpomis skambėjo dainos Lietuvai.

Renginio pabaigoje koncerto dalyvius sveikino Plungės kultūros centro direktorius Romas Matulis, LR Seimo narys Jurgis Razma, LPKTB Plungės skyriaus pirmininkė Aniceta Grikšienė.

Aniceta GRIKŠIENĖ

Tėvynės laisvė ir mūsų pareiga jai

Švenčiame atkurtos Lietuvos valstybės šimtmetį. Dėl mūsų šalies laisvės ir neprilausomybės turime būti dėkingi Lietuvos patriotams, partizanams ir tremtiniams, kurie nepabūgo kančios, trėmimus, kurių meilė Tėvynėi buvo stipresnė už baimę.

Kiekvienas Lietuvos tremtinys, partizanas nuėjo savo Golgotą – rūscią, akmenuotą. Daugelio jų jau nebéra su mumis. To skausmo akivaizdoje užduodame sau klausimą, kurį kėlė daugelis žmonių: kokia kančios prasmė, kodėl buvo pralietas tūkstančių nekalėtų žmonių, tarp jų ir vaikų, kraujas? Sunkią valandą žmogus klausia: Dieve, kodėl nesustabdai kančios, skausmo, kodėl nesulaikai mirties? Šventame Raštete parašyta: „Dievas mirties nesukūrė, Jis nesidžiaugia, kai kenčia žmogus“. O šventasis apaštolas Jonas kalbėjo, kad Dievas yra meilė, Jis nepalieka mūsų vienų kančioje ir varge. Jėzaus kančioje

visų žmonių kentėjimai įgauna prasmę išryra pašventinami. Šis tikėjimas padėjo ištverti daugelius tremtinių. Motinų rožinio malda saugojo jų vaikus.

Mano tremties kelias prasidėjo 1949 metų kovo mėnesį. Buvo pusantį metų vaikas, tačiau Apvaizdos ir tėvelių meilės dėka neužbaigiai gyvenimo Sibire. Lietuvių darbštumas, sumanumas, viltis grįžti į tėvynę ir tikėjimas palaikė tremtinius. Nors buvo draudžiamas švēsti šv. Kalėdas ir Velykas, vis dėlto slapčiomis jos buvo švenčiamos. Krikščioniškas tikėjimas palaikė tremtinius. Mano prisiminimuose nėra tremtinių nevilties žodžių: „Nebegaliu, neištversiu“. Mums, vaikams, pradėjusiems Taišeto rajone, Irkutsko srityje, lankytis mokyklą citavo Lenino žodžius, kad „vaikai yra labiausiai privilegiuota klasė komunistinėje visuomenėje“. Svarbiausia, kad tuometinė ir vėlesnė komunistinė propaganda buvo

ir tebėra tokia klasinga, kad prisdengusi humanizmo skraiste suklaidino daug jaunų žmonių, kurie patikėjo skleidžiamu melu.

Praėjus dešimčiai vargo metų, 1959 metais reabilituoti grįžom į tėviškę Biržų rajone, tačiau tuometiniai kolūkio vadovai nepraleisavo progos priminti, kad „barakai Sibire mūsų dar laukia“.

Ačiū Dievui, pasikeitė laikmetis ir 50 metų giliai slepiama tiesa pagaliau išlindo į viešumą. Įvardytie tie, kurie dalyvavo žmonių fiziniame ir dvasiniame naikinime. Įvardytie vardan teisingumo, o ne dėl keršto. Tačiau prisiminus šv. Tomo Kempiečio „Kristaus sekimo“ žodžius, noriu pacituoti: „Atėjus pasutinio teismo dienai, mūsų neklaus, ką skaitėme, bet ką nuveikėme; ne kaip dailiai kalbėjom, bet kaip dievobaimingai gyvenome“.

Bégant metams, keičiasi kartos, tolsta tremtinių vargo šešliai, todėl lai-

bai svarbu, kad jaunoji Lietuvos karta suprastų laisvės kainą, suvoktų istorinę tiesą apie mūsų Tėvynės nueitą kelią. Esame dėkingi projekto „Misija Siberias“ organizatoriams ir dalyviams, kurie ne tik aplanko ir tvarko tremtinių kampus, bet ir moksleiviams, ir jaunimui atlieka didžiulį švietėjišką darbą apie pokario laikmetį. Džiaugiamės Tėvynės laisve, tačiau dėl materialinių sunkumų dažnai palūžtame. Yra pasakyta, kad visi žmonės yra lyg angelai su vienu sparnu: norėdami skristi, privalome apsikabinti. Tad norėčiau palinkėti Lietuvos žmonėms su tikėjimu ir pasitikėjimu kurti Lietuvos ateitį, nepalikti savo Tėvynės vardan galbūt lengvesnio gyvenimo sverur, o susitelkus darbuotis savo ir Lietuvos labui. Laisvės gynėjų ir tremtinių vargai ir tvirtas tikėjimas Tėvynės laisve mus tuo įpareigoja!

Stasė MIKŠYTĖ-RŪTIENĖ

Vaikai – istorijos liudininkai

rėjės neįtikėtinus išbandymus ir, matyt, toks buvo Dievo planas, parašęs knygą „Klyksmas vaiduoklių mieste“. Tai knyga apie Vilko vaikus – vokietukus, ieškojusius Lietuvoje išsigelbėjimo nuo bado mirties, kuriai juos pasmerkė rusai, užėmę ir sunaikinę Rytrūsius. Tiksliau, tai yra autobiografinė knyga, kurią skaitant stingsta širdis. Ką bebūtų išdarinėjė naciai – komunistai juos pralenkė. Kažin, ar daug istorikų žino, kad užėmę Kioningsbergą sovietai sąmoningai leido iš jo pabėgti likusiemis gyviems civiliams ir pasmerkė juos išmirimui nuo bado ir šalčio? Jei nežino, tai štai jums Siegfriedo Gronau liudijimas! Knyga pasirodė pernai, buvo pristatyta visuomenei. Bet ir šiemet įvyko keletas susitikimų su šiuo žvaliu senuku (tiesą sakant, nesiverčia liežuvis jį vadinti senuku), vis randančiu jėgų aplankyt Lietuvą, apeiti Rumšiškių apylinkes, kur ieškota duonos, glaučiasi prie gerų žmonių ir kentė-

ta nuo blogųjų, kur užaugta, sunkiai dirbtai už duoną ir nakvynę, kentėta pažeminius ir sutikta gyvenimo draugę...

Viešpatie, kaip svarbu, kad ši žmonių liudijimai sudygštų nepajudinamo žmogiškumo daigais jaunosis kartos širdyse, kad Dievo Teismo akivaizdoje būtų parodyta – štai komunizmo tikrasis vei-

Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse prie žeminukės-jurtos

Apie Ireną Špakauskienę, mūsų Saulėtę, mūsų Ledžūrio vaiką, žinome dauguma. Jos istorijos, pasakojamos Lietuvos liaudies buities muziejuje rymančios žeminukės-jurtos lankytojams, tapo rasytojos Rūtos Šepetys ikvėpimo šaltiniu ir knygos „Tarp pilkų debesų“ prototipu. Nežinau kodėl, bet kiekvienas susitiki mas su mielaja Irute nuteikia šviesią ir viltingai. Net tas siaubingas išgyvenimų paveikslas atrodo kaip Kristaus kančių keliai, vedanties į išganymą...

Na, o pernai teko susipažinti su žmogumi, kuris tam tikra prasme buvo mano krašties, nes užaugo Rumšiškių krašte. Tiesa, jis gimė Karaliaučiuje (istorijos vagys ir falsifikuotojai tą miestą pavadino Kaliningradu), tame praleido dalį savo vaikystės, kuri pasibaigė atejus Antrajam pasauliniam karui. Siegfried Gronau – Vilko vaikas. Komunizmo nusikaltimų kankinys, pe-

das! Aš suprantu, kad žmonėms sunku ir labai nemalonu prisiminti pažeminius, iškentėtų siaubą ir skriaudą, bet kartu kokia laimė, kad jų atmintis išliuko šviesi ir virto jei ne knygomis, tai pasakojimais, kuriuos kažkas užrašė. Atminties nesufalsifikuosi!

Gintaras MARKEVIČIUS